

Østre Gausdal 23.01.24

Gausdal kommune

Vestringsvegen 8
2651 Østre Gausdal

Innspill til høring Framtidig vannforsyning

Vi viser til vedtak i formannskapet 06.12.2023 (sak 90/2023) om å legge ut til offentlig ettersyn Hovedrapporten om utredning av fremtidige vannkilder fra Norconsult.

Naturvernforbundet i Gausdal og Naturvernforbundet Innlandet ønsker å uttale seg angående framtidig vannkilde. Vi understreker at vi har ingen interesser i saken utover å argumentere for naturvern.

Vi erkjenner viktigheten av en sikker vannforsyning i Gausdal kommune.

Norconsult har utredet 4 mulige vannkilder, og anbefalte overfor Gausdal kommune å velge alternativ 4. Det betyr utvidelse av Forset vannverk ved at Hyttøya beholdes, og med Kråbølsøya som ny kilde, samt opprettholdelse av Rundhaugen på Skei. Denne anbefalingen støttet administrasjonen.

Imidlertid har formannskapet valgt å ikke prioritere mellom vannkilder når saken legges ut til offentlig ettersyn. De går med andre ord bort fra anbefalingen fra Norconsult sine eksperter på bla. ferskvannsgeologi, vannmiljø og fisk. Dette betyr at vi fortsatt står med 4 alternativer vi skal ta stilling til.

Vår høringsuttalelse vil legge vekt på 3 momenter;

1. Vannkilde vs. kommuneplan Skei;

Vi ønsker også igjen å påpeke utfordringen med å ta stilling til vannkildeproblematikken i bygda før kommunedelplanen for Skei er utarbeidet og avgjort. I Hovedrapporten fra Norconsult som nå ligger på høring er det underliggende spørsmålet hva som skjer med utbygging på Skei angående vannbehov. I planen på s.14 står det som følger; "Dimensjonerende situasjon for de kommunale vannforsyningsanleggene er perioder med størst belegg for hytteområdene på Skei. Ved beregninger av framtidig vannbehov er det lagt til grunn en utbyggingstakt på 70 nye fritidsboliger i året. Det vil si en fordobling av fritidsboliger sammenlignet med dagens situasjon (1).

Norconsult peker på at den økonomiske i utredningen av framtidig vannkilde avhenger av utbyggingen på Skei og utviklingen av energipriser (1, s.57) Dvs.at om kommunen nå bremser utbygging av flere enheter på Skei som trenger vann vil det ikke lønne seg å bruke Sjøsetervannet som vannkilde. Da vil det billigste alternativet være alt.4 med Kråbølsøya og bevaring av Hyttøya, samt Skeiselve ved Rundhaugen. Økonomi er ikke Naturvernforbundet sitt område. At vannbehovet i forbindelse med økt hytteutbygging henger så nøye sammen med utbygging av fjellvann mener imidlertid Naturvernforbundet er viktig å påpeke.

2. Mangler ved Hovedrapporten 2023

Det er gjort feltarbeid på Nisjuvatnet av to biologer som har utredet fiske og naturmangfold. I rapporten er dette beskrevet over 17 sider. "Det er foreløpig ikke gjennomført feltinventeringer omkring Sjøsetervannet. Beskrivelsene her er imidlertid basert på eksisterende lokalkunnskap, skriftlige kilder, kartstudier og oppslag i eksisterende databaser" (2, s.49) Utredningen over Sjøsetervannet er beskrevet over 5

Naturvernforbundet i Gausdal

Web:<https://naturvernforbundet.no/innlandet/lokallag/kausdal/> E-post:kausdal@naturvernforbundet.no
|Tlf:98019739

sider. Dette mener Naturvernforbundet ikke er godt nok. Om vi skal ta stilling til Sjøsetervannet som vannkilde i framtiden må analyser av omkringliggende myrer, naturmangfold, rødlista arter og mer sikkerhet rundt gyteområder i strandsoner kartlegges bedre.

I kommunens Temaplan Naturmangfold står det på s.3; "Flere vassdrag har sine årer gjennom kommunen, med viktige levemiljøer i vann og kantsoner. Jakt og fiske er kilder til rekreasjon. En god forvaltning av disse naturressursene er avgjørende for bevaring av leveområder for naturmangfold" (5) Å grave gjennom elv, langs elveløp og tørrelegge elver er ikke i tråd med kommunens mål om å bevare naturmangfoldet i vassdrag.

I grunnloven er ansvaret vårt overfor våre etterkommere nedfelt i paragraf 112 hvor det står "Naturens ressurser skal disponeres ut fra en langsiktig og allsidig betraktning som ivaretar denne rett også for etterslekten.» (Grunnloven § 112) Dette vannet har ligget som en naturressurs i all sin tid, og skålgroper funnet i området tyder på bosetting her fra jernalder.

3. Uheldige momenter angående anleggsfasen og driftsfasen;

I delrapporten (2) beskrives anleggsfasen kort på s.66. Rørledningene som vil legges på dypet i henholdsvis Nisjuvatnet eller Sjøsetervatnet vil være ca.40 cm i diameter og trolig vil det måtte graves eller sprenges i fjell. Dette beskrives som problematisk for fisken. "Sprengning og graving vil kunne medføre partikkelutslipp som kan påvirke både fiskens gjeller og næringsdyr i influensområdet" Det er påvist dødelige skader hos fisk når partiklene er tynne og kvasse ifølge rapporten. Norconsult sier også; "Nisjuvatnet og Sjøsetervatnet ser ut til å være dominert av sandstein (ngi.no). Utsprengte masser bestående av sandstein har gjerne høyt partikkelinnhold og inneholder mye kvarts, som er et mineral som kan gi nåleformede partikler" – ergo store konsekvenser for fisken i vannet.

Vannledningen fra Sjøsetervannet skal graves gjennom en populær badestrand, gjennom en stor jordvoll, under/gjennom Killielva, gjennom myr, samt langs en skogsbilvei/tursti i flere kilometer. Sør for Sjøsetervatnet er det, ifølge Norconsult sin delrapport (2, s.50) et større område med intakt rikmyr vurdert som viktig med velutviklede myrkomplekser og et stort mangfold. Denne vurderes som svært stor KU-verdi. (KU-verdi er en faglig vurdering av verdien av ulike naturtyper).

Myrene lagrer enorme mengder karbon, og bevaring av myr er derfor et viktig klimapolitisk verktøy. De er levested for et stort biologisk mangfold. Torvmosene som danner myr holder på store mengder vann, dermed fungerer myra som flomdemper i våte perioder og som vannreservoar i tørre perioder.

Vannledningen fra Nisjuvatnet vil graves 2-3 meter dyp og det kan påregnes ei 20 meter bred grøft, samt hogst av skog langs traseen. Der skal det også graves i myr. Se saken fra Kvamsfjellet og inngrepet i naturen etter nedgravde rør. [Nord-Fron, Kvamsfjellet | Slik ser det ut på Kvamsfjellet i dag - hytteeiere føler seg lurt \(qd.no\)](#)

Myrområder blir berørt i begge forslag hvor Nisjuvatnet eller Sjøsetervannet er vurdert. Miljødirektoratet jobber i 2024 med et forslag om forbud mot nedbygging av myr. "Vi foreslår et forbud mot nedbygging av myr som vil hindre frigjøring av klimagasser som har vært lagret i tusenvis av år, sikre fremtidig karbonbinding og samtidig bidra til at over 600 arter på rødlista får beholde sine hjem," sier Ellen Hambro, direktør for Miljødirektoratet. (3)

Naturvernforbundet i Gausdal

Web:<https://naturvernforbundet.no/innlandet/lokallag/kausdal/> E-post:kausdal@naturvernforbundet.no
|Tlf:98019739

Nå vet vi mye om myr, og det er derfor viktig å unngå ødeleggelse av myrene i fjellområdene våre. Det er også registrert naturbeitemark av lokal verdi både ved Sjøsetervannet og ved Jønnbu (2. S.50). Naturbeitemark inngår i den rødlistede naturtypen Semi-naturlig eng. Denne kategoriseres med svært stor KU-verdi. Det er også registrert en rekke rødlistede fuglearter i området i tillegg til noen pattedyr (2 s.51) Norconsult skriver også i sin delplan at tiltaksområdet rundt Sjøsetervannet mest sannsynlig vil inneha ytterligere naturtyper, rødlistede og fremmede arter enn de som er registrert i området fra før (feks. gammel granskog og rødlista arter knyttet til denne, samt rikmyr)

Det er ikke utredet dimensjon på pumpehuset som skal pumpe vannet fra Jønnbu til Skei, heller ikke hvor den skal ligge.

Det understrekes at det ikke er anlagt vei verken til Nisjuvatnet eller Sjøsetervatnet pr. i dag. Det vil gi store sår i natur bare å få gravemaskiner inn i området. Se bilder fra en allerede veletablert Peer Gynt Seterveg etter anleggsmaskiner som graver i forbindelse med anleggsdrift. [Kvamsfjellet, Kvam | Slik ser setervegen ut etter kommunens anleggsdrift. Nå sier styret stopp \(gd.no\)](#)

Vi har viktig natur med livsviktig mangfold i disse områdene som nettopp er en "liten" del av alt det vi bygger ned i dette landet på hver vår kant. Jmfr. NRK sin dokumentar om naturen i Norge som bygges ned (4).

Konklusjon;

Vi ber fortrinnsvis om at behandling av saken utsettes til kommuneplanen for Skei er vedtatt.

Dersom vedtak i saken allikevel skal gjøre nå, mener Naturvernforbundet at å benytte Sjøsetervannet eller Nisjuvatnet til vannkilde er veldig uheldig for naturen i Gausdal. Samt at vi stiller oss bak Norconsult sin konklusjon med alternativ 4; Kråbølsøya som best egnet.

Referanser;

1. Norconsult. Hovedrapport. Utredning av framtidig vannkilde. November 2023.
2. Delrapport Norconsult; Vurderinger av virkninger på naturmangfold 2022.?
3. Kommunikasjon.ntb.no/pressemelding/18027791
4. NRK; Norge i rødt, hvitt og grått, dokumentar 06.01.24.
5. Temaplan Naturmangfold. Gausdal kommune mai 2023.

Med hilsen

Naturvernforbundet i Gausdal
v/Renate Segtnan

Naturvernforbundet i innlandet
V/Heidi Kristoffersen

Naturvernforbundet i Gausdal

Web:<https://naturvernforbundet.no/innlandet/lokallag/gausdal/> | E-post:gausdal@naturvernforbundet.no
|Tlf:98019739

Naturvernforbundet i Gausdal

Web:<https://naturvernforbundet.no/innlandet/lokallag/gausdal/> | E-post:gausdal@naturvernforbundet.no
|Tlf:98019739